

Notes for valuers

- విభాగం అ-ఆ: సరైన భావం ఉన్న సమాధానాలను స్వీకరించండి; చిన్న అక్షర దోషాలకు మార్కులు తగ్గించవద్దు.
- విభాగం ఇ-ఈ: కింద ఇచ్చిన విషయాంశాలు మార్గదర్శకం మాత్రమే; విద్యార్థి సొంత మాటల్లో రాసిన సరైన జవాబుకు పూర్తి మార్కులు ఇవ్వండి.
- లేఖ / కరపత్రం / వ్యాసం (8 మార్కులు): విషయం 4, నిర్మాణం / ఫార్మాట్ 2, భాష 2.
- పాఠ్యభాగ, ఉపవాచక జవాబులను మూల్యాంకనం చేసేవారు పాఠ్యపుస్తకంతో సరిచూసుకోవాలి.

విభాగం - అ

20 × 1 = 20

1. అ) రెండు బీరువాల పుస్తకాలు, ఒక పాత బల్ల
2. ఆ) వాతావరణ వార్తలు
3. ఇ) రచయిత తాతగారు
4. ఇ) సాయంత్రం
5. అ) ఒక్క పుస్తకం ఒక్క మనిషిని మార్చగలదు
6. అ) రైతు
7. అ) జలం, ఉదకం
8. అ) బత్తి
9. ఆ) విద్య
10. అ) కావ్యకర్త, శుక్రుడు
11. అ) జలము దీనియందు ధరింపబడును (సముద్రం)
12. ఆ) సవర్ణదీర్ఘ సంధి
13. ఆ) రామేశ్వరుడు
14. ఇ) యణాదేశ సంధి
15. ఆ) ద్వంద్వ
16. అ) విశేషణ పూర్వపద కర్మధారయం
17. ఆ) ద్వీగు
18. అ) ఉపమాలంకారం
19. ఆ) రామునిచే రావణుడు సంహరించబడ్డాడు.
20. ఆ) అనుమత్యర్థకం

విభాగం - ఆ**4 × 2 = 8**

21. (అ) తలలో నాలుక = అందరికీ ఆపుడిగా, ఇష్టుడిగా మెలగడం. వాక్యం: రాము మంచి ప్రవర్తనతో తరగతిలో అందరికీ తలలో నాలుకలా ఉంటాడు.
 (ఆ) కళ్ళు తెరిపించు = నిజం తెలియజేయు, జ్ఞానోదయం కలిగించు. వాక్యం: ఉపాధ్యాయుని మాటలు మూఢనమ్మకాలపై మాకు కళ్ళు తెరిపించాయి.
22. (అ) దేవాలయం = దేవ + ఆలయం — సవర్ణదీర్ఘ సంధి
 (ఆ) సూర్యోదయం = సూర్య + ఉదయం — గుణ సంధి
23. (అ) దేశభక్తి — దేశమునందు భక్తి — సప్తమీ తత్పురుష సమాసం
 (ఆ) సీతారాములు — సీతయును, రాముడును — ద్వంద్వ సమాసం
24. (అ) రవి పారం చదవలేదు.
 (ఆ) తాను రేపు వస్తానని సీత అన్నది.

విభాగం - ఇ**5 × 4 = 20**

25. అ) రాగం (పాట) మెరుగుపడుతుంది. [4 × 1]
 ఆ) వేము (వేప) తియ్యగా అనిపిస్తుంది.
 ఇ) సాధన (పట్టుదలతో కృషి) చేయడం వల్ల పనులు సమకూరుతాయి.
 ఈ) వేమన శతకం.
26. లేఖ అంటే దూరంగా ఉన్నవారితో మనసులోని భావాలను పంచుకోవడానికి రాసే ఉత్తరం; ఇది ఒక సాహిత్య ప్రక్రియ కూడా.
 లేఖలో ప్రదేశం, తేదీ, సంబోధన, విషయం, ముగింపు, సంతకం ఉంటాయి.
 లేఖలు వ్యక్తిగత (మిత్రులకు, కుటుంబానికి) మరియు అధికారిక అని రెండు రకాలు.
 'ప్రియమైన నాన్నకు' పాఠంలో రచయిత్రి/రచయిత తమ తండ్రితో ఉన్న అనుబంధాన్ని, ఆయన నుంచి నేర్చుకున్న విలువలను ఆత్మీయంగా లేఖ రూపంలో వ్యక్తం చేశారు. (పాఠ్యపుస్తకంతో సరిచూడండి.)
27. కృష్ణా జిల్లాకు చెందినవారు; 'దేశోద్ధారక', 'విశ్వదాత' బిరుదులు పొందారు.
 1908లో బొంబాయిలో 'ఆంధ్రపత్రిక' వారపత్రికను ప్రారంభించారు; తర్వాత మద్రాసు నుంచి దినపత్రికగా నడిపారు; 'భారతి' సాహిత్య మాసపత్రికను స్థాపించారు.
 'అమృతాంజనం' తయారీతో సంపాదించిన ధనాన్ని దేశసేవకు, విద్యకు, గ్రంథాలయాలకు దానం చేశారు.
 ఆంధ్రోద్యమం, స్వాతంత్ర్యోద్యమం, ఉప్పు సత్యాగ్రహంలో పాల్గొని జైలుకు వెళ్ళారు.
28. తూర్పు గోదావరి జిల్లాకు చెందిన బాల వితంతువు; స్వయంకృషితో చదువుకున్నారు.
 గాంధీజీ పిలుపుతో స్వాతంత్ర్యోద్యమంలో చేరి ఉపన్యాసాలతో ప్రజలను చైతన్యపరిచారు; 'దేశబంధవి' బిరుదు పొందారు.
 ఖద్దరు ప్రచారం, ఉప్పు సత్యాగ్రహం, విదేశీ వస్త్ర బహిష్కరణలో పాల్గొన్నారు.
 అనేకసార్లు జైలుశిక్ష అనుభవించారు; స్త్రీ విద్య కోసం పాటుపడ్డారు.
29. ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణ — 'మాలపల్లి' నవల ద్వారా అంటరానితనం, సామాజిక అసమానతలపై పోరాడారు; స్వాతంత్ర్యోద్యమంలో జైలుకు వెళ్ళారు.
 ఆయన భార్య లక్ష్మీబాయమ్మ స్వాతంత్ర్యోద్యమంలో, ఉప్పు సత్యాగ్రహంలో పాల్గొన్నారు.
 1922లో గుంటూరులో 'శారదా నికేతనం' అనే బాలికల పాఠశాలను స్థాపించి స్త్రీ విద్యకు బాటలు వేశారు.
 వితంతు వివాహాలను ప్రోత్సహించి, సంఘసంస్కరణకు కృషి చేశారు.

30. (అ) విషయాంశాలు: కవి పరిచయం, పాఠ్యభాగ నేపథ్యం; పద్యాల్లో చెప్పిన ధర్మాలు — సత్యం పలకడం, ఇతరులకు హాని చేయకపోవడం, పెద్దలను గౌరవించడం, దానగుణం, దుర్జనులకు దూరంగా ఉండడం; ధర్మ మార్గంలో నడిచేవారికి కలిగే మేలు; నేటి జీవితానికి అన్వయం. (పాఠ్యపుస్తకంలోని పద్యాలతో సరిచూడండి.)
30. (ఆ) విద్యార్థి ఎంచుకున్న పద్యపాఠం పేరు, కవి; పాఠ్యభాగ సారాంశం క్రమంగా; నచ్చడానికి కారణాలు (భాష, భావం, సందేశం); నేర్చుకున్న నీతి. సరైన సారాంశానికి పూర్తి మార్కులు.
31. (అ) విషయాంశాలు: పాఠ్యభాగ నేపథ్యం, ప్రధాన పాత్రలు; కథలోని ప్రధాన సంఘటనలు క్రమంగా; 'ఇల్లలకగానే పండగ కాదు' — పైపై ఏర్పాట్లు చేస్తే సరిపోదు, అసలు పని పూర్తి చేయాలి అనే భావం; పాఠ్యభాగ సందేశం. (పాఠ్యపుస్తకంతో సరిచూడండి.)
31. (ఆ) విషయాంశాలు: చైతన్యం అంటే మేల్కొలుపు, జాగృతి; పాఠ్యభాగంలో కవి/రచయిత చెప్పిన ముఖ్యాంశాలు; అజ్ఞానం, మూఢనమ్మకాలు, బద్ధకం విడిచి ముందుకు సాగాలనే పిలుపు; సమాజ ప్రగతికి చైతన్యం అవసరం; నేను నేర్చుకున్నది. (పాఠ్యపుస్తకంతో సరిచూడండి.)
32. (అ) లేఖ ఫార్మాట్: ప్రదేశం, తేదీ, సంబోధన (ప్రియమైన మిత్రునికి / పూజ్యులైన నాన్నగారికి), క్షేమ సమాచారం, విషయం, ముగింపు, ఇల్లు, పేరు, చిరునామా.
వార్షికోత్సవం తేదీ, ముఖ్య అతిథి, అలంకరణ, సాంస్కృతిక కార్యక్రమాలు (నాటకం, నృత్యం, పాటలు), బహుమతి ప్రదానం, తాను పాల్గొన్న కార్యక్రమం, అనుభూతి, మిత్రుని క్షేమం అడగడం.
32. (ఆ) కరపత్ర ఫార్మాట్: ఆకర్షణీయమైన శీర్షిక / నినాదం, విషయం, విజ్ఞప్తి, ప్రచురించినవారి పేరు.
ప్లాస్టిక్ వల్ల నష్టాలు — భూమి, నీరు కలుషితం, జంతువుల మరణం, కాలుస్తే విషవాయువులు, మురుగు కాలువలు మూసుకుపోవడం; ప్రత్యామ్నాయాలు — గుడ్డ సంచులు, జనపనార, స్టీలు సీసాలు; ప్రజలకు పిలుపు.
33. (అ) గుంటూరు జిల్లాకు చెందినవారు; న్యాయవాది; 'దేశభక్త' బిరుదు పొందారు.
ఆంధ్రోద్యమ నాయకుల్లో ప్రముఖులు; ప్రత్యేక ఆంధ్ర రాష్ట్రం కోసం కృషి చేశారు.
'కృష్ణా పత్రిక' స్థాపనలో పాలుపంచుకున్నారు.
గాంధీజీ పిలుపుతో న్యాయవాద వృత్తిని వదిలి సహాయ నిరాకరణోద్యమంలో పాల్గొన్నారు; జైలుశిక్ష అనుభవించారు.
ఆంధ్ర రాష్ట్ర కాంగ్రెస్ కమిటీ అధ్యక్షునిగా పనిచేశారు; విద్యా, సంఘసేవ. (ఉపవాచకంతో సరిచూడండి.)
33. (ఆ) కృష్ణా జిల్లాకు చెందినవారు; న్యాయవాది, స్వాతంత్ర్య సమరయోధుడు.
సహాయ నిరాకరణ, ఉప్పు సత్యాగ్రహం, క్వీట్ ఇండియా ఉద్యమాల్లో పాల్గొని జైలుకు వెళ్ళారు.
ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసనసభకు తొలి స్పీకర్గా పనిచేశారు.
గ్రంథాలయోద్యమంలో కీలక పాత్ర; రచయిత — ఆత్మకథ రాశారు.
ప్రజాసేవ, విద్యావ్యాప్తికి కృషి. (ఉపవాచకంతో సరిచూడండి.)

* * *